

ct

Abans que arribi l'alemany

de
Marta Barceló

(fragmento en catalán)

Notes per a la lectura:

Aquesta obra està escrita per a ser interpretada per dos actors: una actriu, que interpreta a Júlia, i un actor (Y), que representarà tots els altres personatges (notari, capellà, fill, neuròleg, Vicenç, etc...). (Y) a vegades també transcendirà el concepte de personatge per esdevenir veu no identificada.

El text va ser escrit per a participar a un torneig de dramaturgia les normes del qual prohibien les acotacions. Un cop escrit, tampoc no les he afegides perquè he vist que tanmateix no eren necessàries per a entendre el text, i fins i tot, la seva absència dóna més marge de maniobra a un potencial muntatge.

JULIA

LLISTA DE COSES PER FER ABANS QUE ARRIBI L'ALEMANY. Punt número 1: Anar al notari.

Y

Senyora Balaguer, benvinguda. Ja tenc preparats els documents que varem parlar.

JULIA

Gràcies per la rapidesa.

Y

No es mereixen. Vol que comencem?

JULIA

Per favor.

Y

Aquest és el poder preventiu a favor dels seus fills, que els permet actuar en el seu nom si arriba el cas que vostè quedi incapacitada.

JULIA

D'acord.

Y

Aquí té el document de voluntats anticipades amb les seves instruccions sobre tractaments mèdics que accepta i que no accepta, mesures pal·liatives i donació d'òrgans. He detallat tot el que varem acordar.

JULIA

Perfecte.

Y

I en darrer lloc, el testament. Els seus tres fills, hereus universals a parts iguals, com ha sol·licitat. Es prengui tot el temps que necessiti per repassar-ho i si troba algun error, m'ho comunica. Si ho prefereix, s'ho pot endur tot a ca seva per mirar-ho tranquil·lament, i torna demà.

JULIA

No, m'estim més quedar aquí i acabar això avui mateix.

Y

Com vulgui. Dins aquesta sala hi pot estar tot el temps que necessiti.

JULIA

Gràcies.

Y

Si té qualsevol dubte, seré al meu despatx.

JULIA

Gràcies.

JULIA

Fa molt poc que m'ho han dit, però jo ja ho sabia. Fa mesos que veig el que m'està passant. Som a la vegada protagonista i espectadora d'un procés que ja conec perquè l'he viscut. Fa trenta anys, ma mare ja en va tenir. Ara m'ha tocat a mi.

Per arribar al diagnòstic, m'han fet un TAC cerebral, unes anàlisis de sang, un electrocardiograma, una entrevista amb una neuropsicòloga i finalment, una punció a la columna lumbar, d'on em varen treure una substància que no record què era, però que, analitzant-la, varen determinar amb tota certesa la malaltia. El TAC va ser com assistir a un concert de música electrònica com la que fa el meu fill mitjà, però dins un edifici en obres. En vaig sortir amb el cap com una olla de caragols. El pitjor, però, va ser la punció. Mai m'han agradat les agulles.

No em poden dir quant de temps de ser jo mateixa em queda. Mesos, o anys, qui ho sap. Ara mateix som a un estadi inicial i de moment, només oblid algunes coses que m'acaben de dir. No és que ho faci sempre, només de vegades, però aquesta malaltia sempre comença així. Així talment va començar ma mare.

Som la mateixa d'ahir, de fa una setmana, però d'ençà que tenc el diagnòstic tot ha canviat. És com si m'hagués pujat a una muntanya russa, a mi, que mai m'han agradat aquesta casta d'atraccions. El meu estat d'ànim canvia cada dia: es mou entre la por, l'eufòria, la indiferència, la ràbia i, sobretot, la tristesa. Què em preocupa? Tot. Però sobretot els meus fills: no puc suportar la idea que siguin testimonis de com em perd, em fonc, em dissolc, em dispers, desaparesc. Tenc tres fills, tots mascles, que tampoc saben com enfrontar-se a això. El major adopta el paper tranquil·litzador.

Y

Ma mare, tranquil·la. Ara ja no és com abans. La medicina ha avançat molt. M'han dit que aquests pegats van realment bé, que retardaran moltíssim l'avanç de la malaltia. Ja veuràs com tot anirà bé. I després de tot, què és un diagnòstic? No és més que una etiqueta. Tu ets la mateixa d'ahir. No siguis negativa. L'actitud és molt important, més del que et penses.

JULIA

Però altres dies arriba enfonsat.

Y

Ma mare, em sap tant de greu...! Jo... no sé què dir.

JULIA

El mitjà sempre ve ple d'energia, amb solucions alternatives...

Y

Oli de coco! Has de prendre oli de coco. He vist un documental sobre una doctora que ho ha investigat, i es veu que l'oli de coco va molt bé per ajudar a les cèl·lules que transporten la informació. T'he duit aquest pot de litre i mig i te'n prens una cullerada cada dia. És orgànic, primera pressió.

JULIA

O proposa altres teràpies...

Y

També m'han dit que és super important que tenguis les cervicals relaxades perquè el flux de sang que va al cervell no trobi obstacles. Tenc el telèfon d'una fisioterapeuta que t'hi pot fer massatges. Hi podries anar cada quinze dies.

JULIA

I el petit tot ho vol arreglar amb llibres.

Y

Sudokus, ma mare. T'he duit aquests llibres de sudokus. I aquest de problemes matemàtics, aquest d'enigmes de lògica i aquest altre de jeroglífics, i una novel·la policíaca sueca, perquè et distreguis amb altres coses. I també aquest de «Conviure amb l'Alzheimer».

JULIA

Jo els dic a tots que sí. I prenc els medicaments, l'oli de coco, deman hora a la fisioterapeuta, faig els sudokus, resolc els problemes matemàtics, els de lògica i fins i tot els jeroglífics, que mai havia pogut suportar. Tenc tanta por que m'aferraria a un ferro roent si em diguessin que em donaria un dia més de consciència.

Y

Ma mare.

JULIA

Per sort, també hi ha dies en els que no s'esmenta el tema, perquè succeeixen coses molt més importants.

Y

En Marc avui ha tret un deu d'una redacció.

JULIA

Oh, quina alegria. Me la deixaràs llegir, rei meu?

Y

De camí cap aquí només parlava de mostrar-la a la padrina.

JULIA

Perquè sap que m'agrada molt llegir el que escriu.

Y

I és ben cert que ho fa molt bé. A veure si encara tendrem un escriptor a la família.

JULIA

No em sorprendria gens.

Y

I na Bel ha començat amb l'equip de basket.

JULIA

Ah, per això està tan cansada. Treu els peus de damunt el sofà.

Y

Ma mare, divendres vespre em pots guardar na Violeta unes hores? Em toca tenir-la a mi, però he de fer un directe a una jam electrònica. No acabaré gaire tard.

JULIA

Clar que sí, petitona, du-la, que fa dies que no la veig. I així deixam passar aquests dies, dies en els que sembla que res ha canviat, que la nostra quotidianitat continua intacta. I jo, i ells també, oblidam, per una estona, que aquests moments plegats, únics, meravellosos, irrepetibles, ja tenen data de caducitat.

Y

Ma mare, dijous horabaixa feim un pa amb oli a ca nostra, hi vens?

JULIA

I deixam que la vida continuï plàcidament.

Y

Et podem venir a cercar.

JULIA

Dijous horabaixa tenc club de lectura, vendré un poc més tard, si va bé. Duré una coca dolça.

Y

No importa que duguis res, ja ho saps.

JULIA

Als nins els agrada molt.

Y

Com vulguis.

JULIA

I quan tot és al seu lloc, en harmonia i en pau...

Y

Quan tens hora al neuròleg?

JULIA

La realitat immediata es fa present, brutal, sense concessions. Dimarts.

--

Y

Bon dia.

JULIA

Bon dia.

Y

Vostè també espera pel doctor Espadaler?

JULIA

Sí. Avui va amb un poc de retard.

Y

Sempre duu retard.

JULIA

Jo només he vingut tres vegades, i és cert que totes tres he hagut d'esperar més de mitja hora.

Y

Ha tengut sort. Jo he arribat a esperar una hora i quart. No sé per què donen tantes hores si després no poden complir. Només fan perdre el temps a la gent.

JULIA

Vol un caramel? Són sense sucre.

Y

Gràcies, no.

JULIA

I un sudoku, per passar l'estona? En tenc molts.

Y

Tampoc.

JULIA

Un poc d'aigua? Encara no l'he encetada.

Y

No vull res.

JULIA

Si vol, podem parlar un poquet, així ens passarà el temps més aviat.

Y

Em deixi fer un poc tranquil, senyora, per favor.

JULIA
Perdoni.

Y
No tenc ganes de parlar.

JULIA
Ho entenc, té tota la raó. Li deman disculpes, no el molestaré més. Llegiré, tenc una novel·la policiàca molt interessant.

Y
Perdoni, senyora, no volia ser brusc.

JULIA
No, i ara? No s'ha de disculpar.

Y
Tenc molt de mal de cap, sap?

JULIA
Ahà.

Y
Molt.

JULIA
Ho entenc.

Y
Mon pare sempre en tenia.

JULIA
Ai, les herències. És llei de vida.

Y
Llei de vida, però ja no puc més. M'han fet estudis, i proves, i anàlisis, i no troben d'on ve. A mon pare tampoc no li varen trobar mai.

JULIA
La medicina ha avançat molt, i el doctor Espadaler és molt bo. Tengui confiança.

Y
Jo ja no sé què pensar.

JULIA
Ja ho veurà. Vol una galleta d'oli?

Y
No.

JULIA
I un xiclet de clorofil·la, o un sobret de sucre?

Y
Sempre duu tantes coses dins la bossa?

JULIA
Mai se sap què pot venir bé.

Y
No vull res, gràcies. Només vull que se'n vagi aquest maleït mal de cap.

JULIA
Ha provat de fer-se massatges a les cervicals?

Y
Ho he provat tot. Només em falta arrabassar-me el cap.

JULIA
Això seria molt dràstic.

Y
No cregui que no n'he tengut ganes.

JULIA
No pot ser que sigui *stress*?

Y
No. Aquest estiu passat vaig fer un creuer de tres setmanes. Tres setmanes. Stress, allà, gens, com es pot imaginar. Però el mal de cap no se'n va anar.

JULIA
Sempre he volgut fer un creuer, però mai n'he tengut l'ocasió.

Y
Jo no n'havia fet cap mai, però la meva dona va insistir. És molt còmode, et duen per tot, et donen menjar, no has de carregar maletes... molt còmode. Em va anar molt bé per desconnectar.

JULIA
Desconnectar de la feina?

Y
I d'altres coses. Mon pare acabava de morir.

JULIA

L'acompany en el sentiment.

Y

Gràcies. Alzheimer, molt trist.

JULIA

Clar. Degué ser difícil.

Y

Molt. Al final mon pare no ens coneixia ni res, era una animeta que passava tot el temps asseguda a una butaca. Mon pare, que havia estat directiu d'un banc. És terrible el que aquesta malaltia fa amb les persones.

JULIA

Va ser molt llarg?

Y

Sis anys. I després, arreglar tota la paperassa... va ser molt desagradable. Però ara ja està passat. Ara només vull que em treguin aquest mal de cap.

JULIA

Clar.

Y

I vostè, per què ve al doctor Espadaler?

JULIA

Tenc... vertigen. Episodis de vertigen.

Y

Ah, vertigen. Idò és vostè qui s'ha de fer massatges a les cervicals. Ho ha provat?

JULIA

Sí, però no acaben d'anar bé. (...) Sí, jo! Bé, ja em criden, al final no ha estat tant de retràs. He d'entrar.

Y

Vagi bé, senyora. Esper que li arreglin això seu. I si no, se'n vagi de creuer. A mi no em va llevar el mal de cap, però com a mínim em va distreure.

JULIA

No ho sé... Amb aquest vertigen... tot és més complicat.

Y

No es cregui, els primers dies tothom va marejat. No hi hauria diferència.

JULIA

Gràcies, però crec que per a mi ja és tard.

JULIA

LLISTA DE COSES PER FER ABANS QUE ARRIBI L'ALEMANY. Punt número 2.

Anar a la parròquia

Y

Bon dia, senyora.. Per confessar-se ha de venir de dotze a una, o l'horabaixa de quatre a sis.

JULIA

No venc a confessar-me.

Y

Ah. Vostè dirà.

JULIA

Voldria sol·licitar la meva partida de baptisme. Em varen batiar aquí l'any 1950, el mes de maig o juny, no n'estic segura.

Y

No serà cap problema. Consultaré els arxius. Per què l'ha de menester?

JULIA

Perquè vull apostatar.

Y

Ah. Vol apostatar. I per quin motiu?

JULIA

Per... molts de motius.

Y

Com per exemple?

JULIA

Diguem que fa molt de temps que no form part d'aquesta comunitat i crec que és coherent formalitzar-ho.

Y

Ja ho veig. Com es diu vostè?

JULIA

Júlia Balaguer

Y

Júlia, li aconsell que no es precipiti.

JULIA

Fa quaranta anys que només trepig l'església per anar a comunions, noces o funerals de parents. Jo no diria que això és precipitar-se.

Y

Vostè potser no sap que l'església castiga l'apostasia amb l'excomunió latae sententiae. Sap què significa això?

JULIA

No.

Y

Estarà exclosa de la nostra comunitat, no podrà rebre sagraments ni exercir funcions eclesiàstiques. Quedarà en una situació espiritual molt delicada, i a la seva edat... no és convenient.

JULIA

Honestament, això no em preocupa gaire.

Y

Idò l'hauria de preocupar. L'advertesc perquè tract de salvar la seva ànima, una ànima que va ingressar a la nostra comunitat il·luminada per la fe.

JULIA

Això no és cert. Quan vaig ingressar en la seva comunitat, o sigui, quan em varen batiar, ningú no me'n va demanar l'opinió. Jo no tenia ni un mes. Hauria de ser il·legal inscriure un nadó indefens dins una comunitat religiosa, no ho troba?

Y

Els seus pares varen fer el que pensaven que era millor per vostè, així com vostè ho degué fer pels seus fills.

JULIA

Jo vaig batiar els meus fills, sí, però no perquè n'estàs convençuda, sinó perquè estava mal vist no fer-ho.